

I. ÚVOD

Štatistické zisťovania o dosiahnutých výsledkoch činnosti verejných knižníc Prešovského samosprávneho kraja za rok 2010 sú spracované na základe formulárov Ročný výkaz o knižnici za rok 2010 KULT(MKSR) 10-01, elektronického spracovania MK SR a Rozborov o činnosti za jednotlivé regionálne knižnice. Knižnica P.O. Hviezdoslava v Prešove v rámci funkcie regionálnej knižnice s krajskou pôsobnosťou spracovala výsledky samostatne, v tabuľkovej forme, s krátkym komentárom podľa jednotlivých okresov a typov knižníc. Súčasťou prehľadu sú aj porovnania a prepočty, ktoré poukazujú na stav knižníc a úroveň poskytovaných knižnično-informačných služieb v kraji.

II. HLAVNÉ ÚLOHY

1. KNIŽNIČNÁ SIĽ

V roku 2010 vykazovalo činnosť spolu **544** verejných knižníc s 24 pobočkami
Z toho :

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou + **4 pobočky**
- 6 regionálnych knižníc + **10 pobočiek**
- 16 mestských knižníc + **7 pobočiek**
- 35 obecných knižníc s prof. zamestnancami + **2 pobočky**
- 486 obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami

Prehľad o počte knižníc v jednotlivých okresoch:

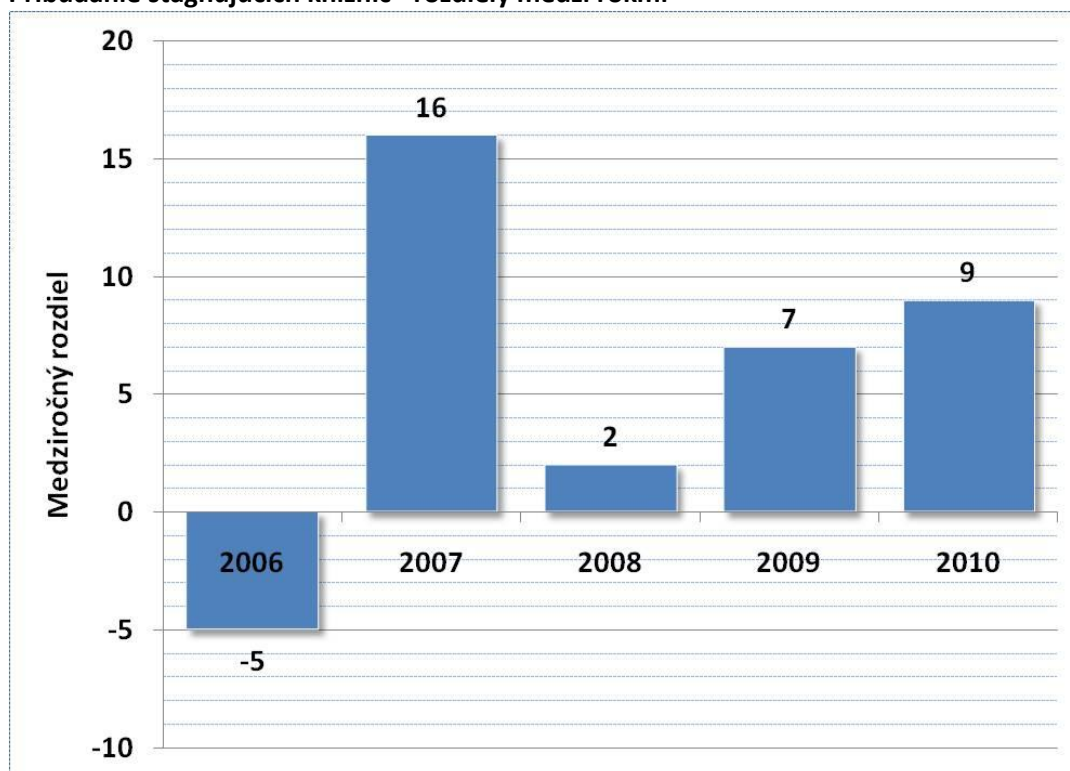
Regionálne knižnice	Okres	Počet RKK	Počet RK	Počet MsK	Počet knižníc s profes. zamest.	Počet knižníc s neprof. zamest.	Počet knižníc spolu	Rozdiel 09/10	Stagn. knižnice	Rozdiel 09/10
Bardejov	Bardejov	0	1	0	8	69	78		15	0
Humenné	Humenné	0	1	0	2	49	52	-2	16	+1
	Snina	0	0	1	3	21	25	-1	8	0
	Medzilaborce	0	0	1	0	19	20		8	-1
Poprad	Poprad	0	1	2	3	23	29		3	+1
	Kežmarok	0	0	3	4	27	34		3	+1
	Levoča	0	0	2	0	15	17		5	0
Prešov	Prešov	1	0	1	9	74	85	-1	17	+1
	Sabinov	0	0	2	3	35	40	-1	7	-1
St. Ľubovňa	St. Ľubovňa	0	1	1	0	38	40		3	+3
Svidník	Svidník	0	1	1	1	44	47		39	0
	Stropkov	0	0	1	0	26	27		22	-1
Vranov n/T	Vranov n/T	0	1	1	2	46	50		21	+5
Spolu		1	6	16	35	486	544	-5	167	+9

V roku 2010 bolo zrušených 5 knižníc. V okrese Snina - 1 knižnica (*Uličské Krivé*), v okrese Humenné - 2 knižnice (*Košarovce, Kamenica nad Cirochou*). V okrese Prešov - 1 knižnica (*Rokycany*) a v okrese Sabinov - 1 knižnica (*Ratvaj*). Rušenie knižníc bolo starostlivo zvážené. Príčinou ich zrušenia bola najmä dlhodobá stagnácia služieb a malý počet obyvateľov v obci a tým aj nezáujem o knižnično - informačné služby. Skoro všetky tieto knižnice stagnovali už od roku 1989.

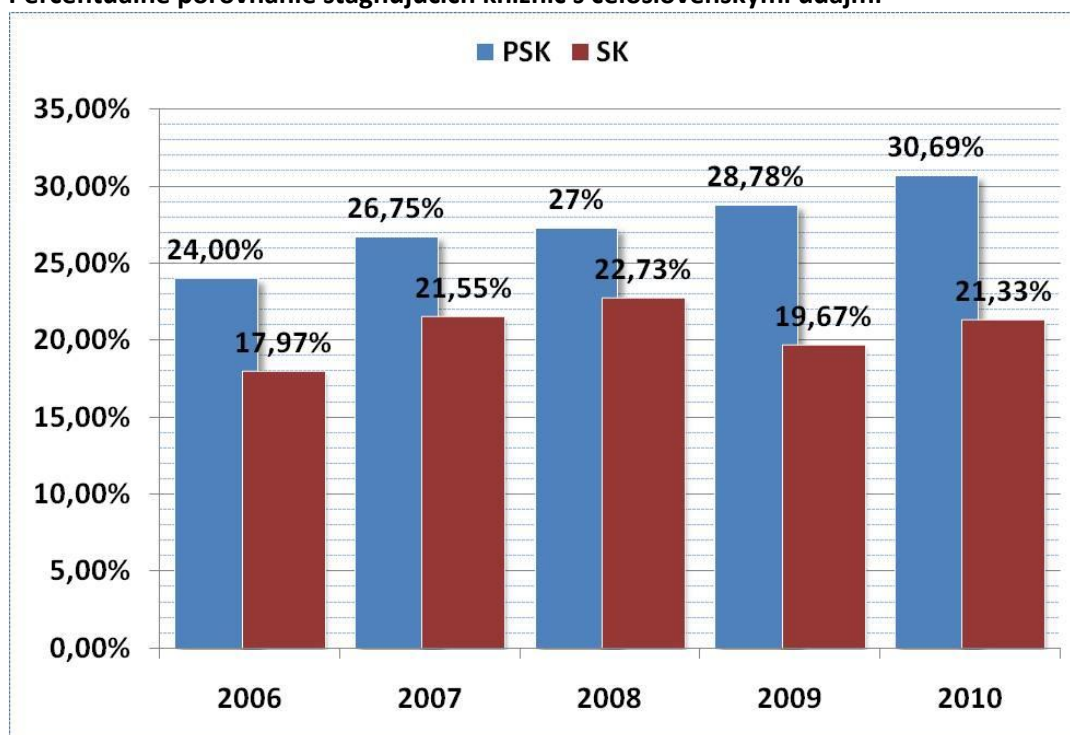
V porovnaní s minulým rokom však pribudla 1 profesionálna knižnica (Pčoliné)

Pribudlo 9 stagnujúcich knižníc a ich počet sa v minulom roku opäť zvýšil na 167. Stagnujúce knižnice pribudli v okresoch Humenné(1), Poprad (1), Kežmarok (1), Prešov (1), Stará Ľubovňa (3) a Vranov nad Topľou (5) a po jednej ubudlo v okresoch Medzilaborce, Sabinov a Stropkov. Najčastejšími príčinami je nedostatok finančných prostriedkov, personálne a priestorové zabezpečenie. Ako hlavnú príčinu stagnácie knižníc uvádzali zriaďovatelia nástup ekonomickej krízy.

Pribúdanie stagnujúcich knižníc - rozdiely medzi rokmi

Percentuálne porovnanie stagnujúcich knižníc s celoslovenskými údajmi

2. ŤAŽISKOVÉ ÚLOHY

V ROKU 2010 SA KNIŽNICE VO SVOJEJ RIADIAČEJ ČINNOSTI SÚSTREDILI HLAVNE NA:

- systematické školenia v rámci implementácie systému Virtua
- zavádzanie systému KIS Mask do ďalších obecných knižníc, školenia pre obecných knihovníkov, tvorba príručiek a poradenstvo, semináre

- prevádzku a administráciu portálu Internetového metodického centra pre obecné knižnice www.obecnakniznica.sk
- propagáciu čítania literatúry a knižničných služieb
- školenie a vzdelávanie pracovníkov
- prípravu projektov z grantového programu MK SR
- obnovenie a skvalitňovanie činnosti obecných knižníc
- koordináciu a kooperáciu v oblasti regionálnej článkovej bibliografie
- aktivity a prácu s detským čitateľom
- systematickú prácu so znevýhodnenými používateľmi, zvýšené aktivity zamerané na seniorov a nezamestnaných

III. HLAVNÉ UKAZOVATELE KNIŽNIČNÝCH ČINNOSTÍ

1. KNIŽNIČNÉ FONDY VO FUNGUJÚCICH KNIŽNICIACH

V roku 2010 obsahovali knižničné fondy knižníc v Prešovskom kraji celkom **2 488 170** knižničných jednotiek. Oproti predchádzajúcemu roku je to pokles o 23 384 kn.j. Hlavnou príčinou poklesu je zrušenie 5 neprofesionálnych knižníc. Ich fondy existovali už len formálne, alebo knihy boli také zastarané a poškodené, že ich bolo nutné všetky vyradiť.

Stav fondov vo fungujúcich knižniciach

	Knižničné jednotky	Rozdiel 2009/10	Index rastu
Regionálne knižnice	794 975	- 11 668	98,55
Mestské knižnice	400 550	+2 809	100,71
Ock s profesionálnymi z.	273 963	+ 3 177	101,17
Ock s neprofesionálnymi z.	790 044	-21 492	97,35
Knižnice spolu	2 259 532	-27 174	98,81

Keďže sa počet stagnujúcich knižníc v PSK stále zvyšuje, je potrebné pátrať po príčinách tohto javu. Neustále pribúdanie stagnujúcich knižníc skresľuje priemerné ukazovatele - najmä KF na používateľa, či obyvateľa. Preto sú tieto prepočty dosť nepresné, napriek tomu môžeme z grafov vybadať vývojové trendy prepočítaných ukazovateľov.

Priemery dosiahnuté v jednotlivých typoch knižníc PK:

	Zväzky na obyvateľa				Zväzky na používateľa			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	3,08	2,77	3,04	3,00	15,56	15,73	16,80	17,27
Mestské knižnice	3,07	3,097	3,14	3,07	25,02	27,13	25,48	27,54
Ock s profesionálnymi z.	4,53	4,85	3,98	3,89	41,66	49,27	41,98	42,78
Ock s neprofesionálnymi z.	3,01	3,40	4,17	3,31	46,86	45,74	54,10	44,50
Knižnice spolu	3,19	3,24	3,54	3,21	25,96	26,77	28,15	26,66

Celokrajský priemer zv. na obyvateľa po troch rokoch klesol z **3,54 na 3,21** a zväzky na 1 používateľa v kraji klesli z **28,15 na 26,66**.

Čo sa týka poradia okresov, tak najviac **zv. na obyvateľa** je v okrese Svidník (6,85), nasledujú Medzilaborce (5,41) a Stará Ľubovňa (4,38). V **zväzkoch na používateľa** vedú Medzilaborce (108,55), nasleduje Stropkov (50,85) a Snina (35,96) a Sabinov (35,85).

Knižnice spolu
v zväzkoch na 1 obyvateľa:

1.	Svidník	9,22
2.	Medzilaborce	7,19
3.	Stropkov	6,22

a na 1 používateľa:

1.	Medzilaborce	129,9
2.	Svidník	39,07
3.	Snina	38,63

Poradie regionálnych knižníc
v zväzkoch na 1 obyvateľa:

1.	Svidník	7,93
2.	Stará Ľubovňa	3,91
3.	Vranov nad Topľou	3,20
4.	Humenné	3,18
5.	Poprad	2,59
6.	Bardejov	2,56
7.	Prešov	2,49
	PRIEMER	3,00

a na 1 používateľa:

1.	Svidník	25,99
2.	Prešov	20,29
3.	Humenné	15,60
4.	Stará Ľubovňa	16,84
5.	Bardejov	13,96
6.	Poprad	13,84
7.	Vranov nad Topľou	13,46
	PRIEMER	16,80

V prepočte zv. na 1 obyvateľa v RK v kraji sa dosiaholo **3,00 zv.**, čo je oproti minulému roku (**2,77 zv.**) o **0,23 zv.** viac a na 1 používateľa knižnice v kraji dosiahli v priemere **16,80 zv.** oproti **15,73 zv.** Tento ukazovateľ stúpol o **1,07 zv.**

1.1 PRÍRÁSTKY

V roku 2010 prírastok knižničných jednotiek vo verejných knižniciach v kraji klesol z 35 245 na 33 093 kn.j.

	Prírastky kúpou				Prírastky inou formou			
	2008	2009	2010	%	2008	2009	2010	%
Regionálne knižnice	11 164	11 386	10 348	90,88	3 173	3 367	2 749	81,89
Mestské knižnice	5 545	6 013	6 160	102,44	908	904	934	103,32
Ock s profesionálnymi z.	3 184	3 104	2 577	82,07	164	640	662	103,44
Ock s neprofesionálnymi z.	7 291	5 653	4 658	82,40	3 816	4 408	5 005	113,54
Všetky knižnice	27 184	26 192	23 743	90,65	8 061	9 319	9 350	100,44

Celkový zvýšený prírastok kúpou bol zaznamenaný len v mestských knižniciach. Z celkových prírastkov inou formou, sú prírastky povinným výtlakom **8**, darom **9 174** a bezodplatným prevodom **165** zv.

RK v prírastkoch kúpou

	RK	Prírastky kúpou			
		2008	2009	2010	% rozdiel
1.	Prešov	2 821	2 582	2 613	+1,20
2.	Vranov n. T.	1 950	2 043	2 422	+18,55
3.	Poprad	2 610	2 740	2 010	-26,64
4.	St.Ľubovňa	1 190	1 175	864	-26,47
5.	Bardejov	796	1 077	842	-21,82
6.	Humenné	1 271	1 055	829	-21,42
7.	Svidník	526	714	768	+7,56

RK v prírastkoch inou formou

	RK	Prírastky inou formou			
		2008	2009	2010	% rozdiel
1.	Prešov	1 209	1 728	1 117	-35,36
2.	Poprad	813	479	634	+32,36
3.	Svidník	422	327	304	-7,03
4.	Humenné	171	164	253	-54,27
5.	St.Ľubovňa	97	224	188	-16,07
6.	Bardejov	259	107	131	+22,43
7.	Vranov n. T.	202	338	122	-63,90

Najväčší celkový prírastok zaznamenala knižnica P.O.Hviezdoslava v Prešove (**3730 zv.**) a Podtatranská knižnica v Poprade (**2 644 zv.**) a najnižší - Okresná knižnica Dávida Gutgessela v Bardejove (**973 zv.**). Ak porovnáme prírastok kúpou s minulým rokom, percentuálne si najviac prilepil Vranov nad Topľou, kde nakúpili o 18,55% zv. viac ako v predchádzajúcom roku. V rámci prírastkov inou formou, najviac oproti roku 2009 získala knižnica v Poprade, až o **32,36%** viac.

1.2 OBRAT FONDOV PODĽA TYPOV KNIŽNÍC

Obrat fondov je údaj, vďaka ktorému môžeme zistiť, priemerne koľkokrát bol jeden dokument KF počas roka požičaný. Tento údaj je dosť dôležitý lebo svedčí o cirkulácii a kvalite doplňovania fondov. **V knižniciach PSK bol obrat 1,04 výpožičiek na 1 dokument.** Oproti minulému roku je to mierny nárast (+0,06)

Obrat fondov 2005 - 2010 v knižniciach PSK:

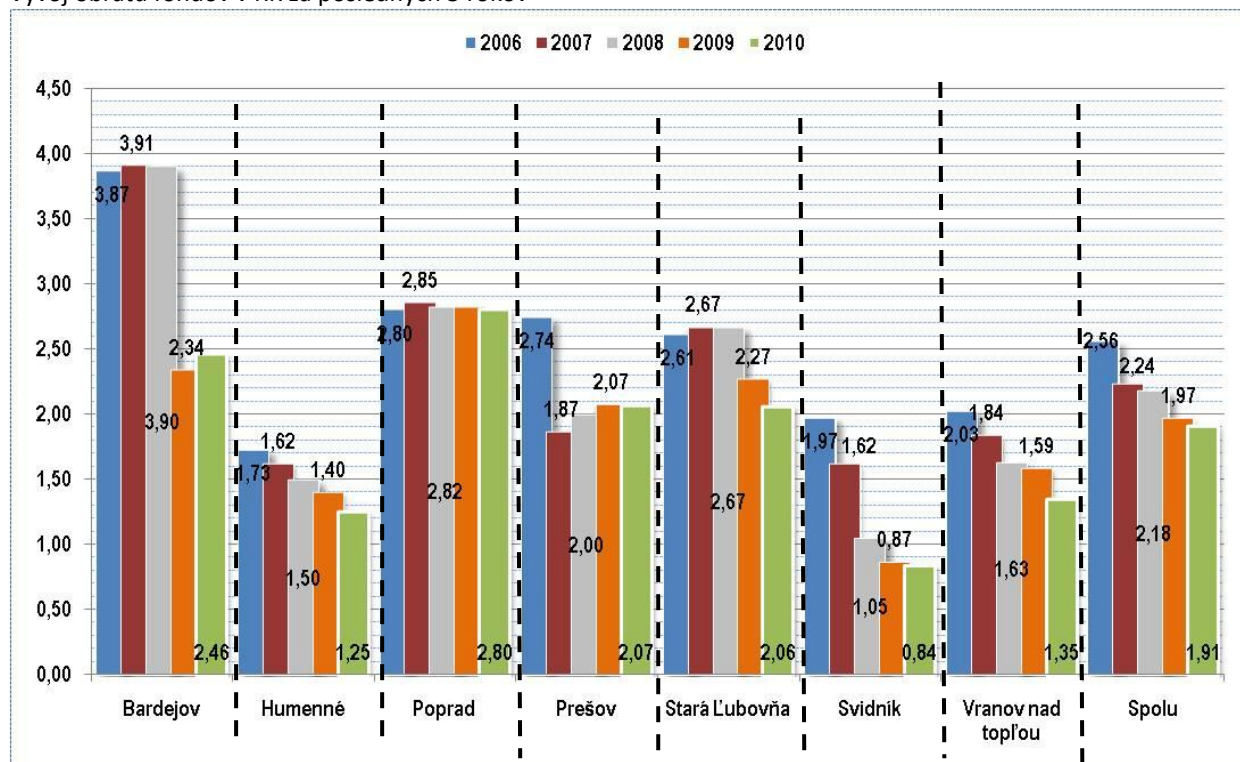
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	2,81	2,55	2,55	2,18	1,97	1,91
Mestské knižnice	1,28	1,25	1,25	1,26	1,13	1,15
Ock s profesionálnymi z.	0,63	0,62	0,62	0,51	0,58	0,56
Ock s neprofesionálnymi z.	0,30	0,32	0,32	0,29	0,25	0,28
Všetky knižnice	1,30	1,23	1,11	1,08	0,98	1,04

Po niekoľkoročnej klesajúcej tendencii začal celkový obrat fondov v rámci knižníc PSK konečne stúpať. Stúpol v mestských knižniciach (na 1,15) a v knižniciach s neprofesionálnym zamestnancom (na 0,28). Tento ukazovateľ je potvrdením faktu, že knižnice sa začínajú intenzívnejšie zameriavať na revízie KF, systematicky vyradujú zastarané knihy a rôznymi prostriedkami sa snažia svoje fondy sprístupňovať. Napriek týmto skutočnostiam, obrat fondu v RK v tomto roku poklesol, nie je to však taký dramatický pokles ako po minulé roky, preto môžeme predpokladať stúpajúci trend aj v regionálnych knižniciach.

Poradie regionálnych knižníc v rámci obratu fondov:

	2006	2007	2008	2009	2010
1. Bardejov	3,86	3,91	3,90	2,34	2,46
2. Poprad	2,80	2,85	2,82	2,82	2,07
3. Prešov	2,74	1,87	2,00	2,07	2,07
4. Stará Ľubovňa	2,61	2,67	2,67	2,27	2,06
5. Vranov n/ Topľou	2,03	1,84	1,63	1,59	1,35
6. Humenné	1,72	1,62	1,50	1,40	1,25
7. Svidník	1,97	1,62	1,05	0,87	0,84
Všetky knižnice	2,56	2,24	2,18	1,97	1,91

Vývoj obratu fondov v RK za posledných 5 rokov

Z grafu môžeme vidieť, že celkový trend obratu fondov v jednotlivých regionálnych knižniciach klesá. Súvislosť je najmä v celkovom poklese výpožičiek a tiež v poklese celkového prírastku. (-6,10%) a s tým spojeným poklesom používateľov.

1.3 PERIODIKÁ

V predchádzajúcom období počet odoberaných periodík v knižniciach pomaly stúpajú. Najmä posledné dva roky sme zaznamenali stúpajúci trend.

V roku 2010 klesol počet titulov z **964** na **875** (-89), naopak počet exemplárov odoberaných periodík stúpol z **1 063** na **1 102** (+39).

Počet titulov a počet exemplárov periodík

	Počet titulov				Počet exemplárov			
	2008	2009	2010	Rozdiel 2009/10	2008	2009	2010	Rozdiel 2009/10
Regionálne knižnice	574	515	552	+37	662	614	648	+34
Mestské knižnice	215	216	174	-42	225	231	186	-45
Ock s profesionálnymi z.	101	71	70	-1	101	148	100	-48
Ock s neprofesionálnymi z.	74	73	52	-21	75	109	65	-44
Spolu	964	875	848	-27	1063	1102	1043	-59

V tabuľke môžeme vidieť, klesajúci trend v počte odoberaných titulov i exemplárov periodík. A to aj napriek tomu že v regionálnych knižniciach tento počet vzrástol takmer o 37 titulov a 37 exemplárov. Počet odoberaných periodík v PSK celkovo poklesol o **- 27 titulov a - 59 exemplárov**. Počet zahraničných titulov oproti roku 2009 klesol, z **61** na 51 titulov. (-10)

Z regionálnych knižníc najväčší počet titulov odoberá Knižnica P.O.Hviezdoslava v Prešove (**135 - štandard je 200 - 300**) Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou (**119 - štandard je 100 - 150**) a Podtatranská knižnica v Poprade (**97 - štandard je 150 - 200**).

Odporúčané štandardy spĺňajú dve regionálne knižnice - vo Vranove nad Topľou (119 - štandard je 100 - 150) a v Starej Ľubovni (55 - štandard je 50 - 100 titulov)

2. POUŽÍVATELIA

Počet registrovaných používateľov vo verejných knižniciach PSK v roku 2010 bol **84 742**, čo je o **- 4488** menej ako v minulom roku. Takýto trend pretrváva už niekoľko rokov. Veľký súvis vidíme so zavádzaním knižnično - informačného systému Virtua do služieb a čistením databáz Librisu, v rámci ktorého boli v štatistikách uvádzaní aj neaktívni čitatelia a toto značne skresľovalo štatistické ukazovatele.

Ďalšiu príčinu vidíme v slabej konkurencieschopnosti knižníc. Popularita knižníc sa udržiava najmä vďaka moderným informačným technológiám, najmä internetu. Veľmi dôležitým faktorom je pravidelné a dostatočné dopĺňanie knižničného fondu, čo je v súčasných finančných podmienkach takmer nemožné.

Ďalším zo závažných dôvodov je slabý marketing knižníc, ktorý sa však už pomaly ujíma, najmä vo väčších verejných knižniciach.

Počet používateľov podľa typu knižníc a medzročný percentuálny rozdiel za posledné 3 roky:

	Počet používateľov						% rozdiel 2009/10
	2007	2008	% 2007/08	2009	% 2008/09	2010	
Regionálne knižnice	52 714	51 028	- 3,20	48 015	-5,90	46 044	-4,1
Mestské knižnice	15 960	14 759	-7,5	15 607	+5,74	14 542	-6,82
Ock s profesionálnymi z.	8 065	6 824	-15,39	6 450	-5,48	6 404	-0,71
Ock s neprof. z.	20 864	21 350	+2,33	19 158	-10,27	17 752	-7,34
Všetky knižnice	97 603	93 961	-3,73	89 230	-5,03	84 742	-5,03

V roku 2010 sme opäť zaznamenali pokles používateľov takmer vo všetkých typoch knižníc. V rámci okresov stúpol počet používateľov iba v Bardejove (**10 360**) +31 v Humennom (**8 669**) +62 a v Poprade (**14 483**) +97. Najväčší pokles sme zaznamenali v okrese Stropkov (**931**) - 1221 (- 56,74 %)

Počet používateľov v RK

		2007	2008	2009	2010	% rozdiel 2009/10
1.	Prešov	15 493	11 546	11 580	10 419	-10,03
2.	Poprad	10 003	12 288	10 206	10 208	+0,02
3.	Humenné	7 407	6 527	7 117	7 298	+2,54
4.	Bardejov	7 076	7 076	6 129	6 264	+2,20
5.	Vranov n/ Topľou	5 356	5 412	5 491	5 091	-7,28
6.	Stará Ľubovňa	3 648	3 870	3 801	3 591	-5,52
7.	Svidník	3 731	4 309	3 691	3 173	-14,03
RK spolu		52 714	51 028	48 044	46 044	-4,1

Počet používateľov oproti roku 2009 vzrástol len v troch knižniciach. V Poprade, Humennom a Bardejove.

Ukazovateľom s väčšou váhou je percento registrovaných používateľov z počtu obyvateľov. V RK (ak rátame priemerný počet obyvateľov - 37 841 tis.) je v rámci základnej úrovne určená hodnota štandardu 15% čitateľov z počtu obyvateľov., RK v PSK sa podľa tabuľky nachádzajú nad jeho hranicou a to aj napriek tomu, že v uplynulom roku % používateľov z počtu obyvateľov v RK pokleslo.

Percento registrovaných používateľov z počtu obyvateľov:

	2007	2008	2009	2010	rozdiel 2009/10
Regionálne knižnice	19,77	17,63	18,08	17,38	-0,07
Mestské knižnice	12,29	11,39	12,32	11,16	-1,16
Ock s profesionálnymi z.	10,86	9,84	9,49	9,08	-0,41
Ock s neprofesionálnymi z.	6,43	7,44	7,72	7,44	-2,31
Spolu	12,28	12,12	12,54	12,03	-1,87

Pod celoslovenským priemerom **9,90%** používateľov z počtu obyvateľov je z 13 okresov 4: Levoča, Medzilaborce, Sabinov, Snina. Oproti minulému roku sa nad celoslovenský priemer dostal Svidník a Stropkov. Najvyššie % používateľov z počtu obyvateľov dosahujú okresy Svidník a Stropkov. Nasleduje Humenné, Stará Ľubovňa a Bardejov.

Z regionálnych knižníc má najvyššie % používateľov z počtu obyvateľov Podduklianska knižnica vo Svidníku (Čo je vlastne podmienené prevádzkou bibliobusu – pojazdnej knižnice v okrese)

Dosiahnuté percento používateľov z počtu obyvateľov v RK:

	RK	2007	2008	2009	2010	štandard - základná úroveň
1.	Svidník	30,52	12,21	30,51	26,65	18
2.	Vranov n/Topľou	23,23	23,39	23,75	22,00	15
3.	Stará Ľubovňa	22,22	23,69	23,21	21,88	18
4.	Humenné	21,19	18,70	20,42	21,02	15
5.	Poprad	18,19	22,42	18,73	18,78	14
6.	Bardejov	21,19	21,18	18,35	18,76	15
7.	Prešov	16,91	12,62	12,70	11,45	13

Potešujúcim zistením je, že všetky knižnice, okrem Prešova, sa nachádzajú nad základným štandardom, Vranov nad Topľou dosahuje už hranicu vyššieho štandardu (22%)

2.1 DETSKÍ POUŽÍVATELIA DO 15 ROKOV

Percento detských čitateľov z celkového počtu používateľov v posledných rokoch neustále klesá. Aj v roku 2010, napriek predošlému miernemu nárastu opäť kleslo z **43,55 na 42,47**.

Najvyššie percento používateľov do 15 rokov je stále v knižniciach s neprofesionálnymi pracovníkmi (**63,49%**) a profesionálnymi pracovníkmi (**59,81%**), aj keď tento počet opäť mierne poklesol. Pokles sme zaznamenali vo všetkých typoch knižníc.

Percento detských používateľov z celkového počtu používateľov v jednotlivých typoch knižníc:

	2007	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	33,00	34,70	34,74	33,83
Mestské knižnice	40,91	38,73	37,68	36,52
Ock s profesionálnymi z.	63,61	61,43	62,62	59,81
Ock s neprofesionálnymi z.	65,77	64,66	64,67	63,49
Spolu	43,83	44,08	43,55	42,47

Z regionálnych knižníc je stále najvyššie percento detí z celkového počtu používateľov zaregistrovaných v Podduklianskej knižnici vo Svidníku, kde fungujú bibliobusy priamo so zástavkami aj pri školách a v Bardejove, kde ako jedinej regionálnej knižnici, % detských čitateľov z celkového počtu používateľov mierne stúplo.

Dosiahnuté percento detí z počtu používateľov v RK:

	RK	2007	2008	2009	2010	Počty
1.	Svidník	43,63	44,65	46,49	46,14	1 464
2.	Bardejov	35,97	35,98	36,78	37,32	2 338
3.	Stará Lubovňa	34,38	37,16	36,89	35,70	1 282
4.	Prešov	26,62	35,79	33,69	32,58	3 394
5.	Vranov n/ Topľou	37,94	33,48	32,74	32,14	1 636
6.	Humenné	34,20	37,78	32,71	32,08	2 341
7.	Poprad	18,19	27,60	30,87	30,56	3 120

2.2 NÁVŠTEVNOSŤ

V roku 2010 verejné knižnice v Prešovskom kraji navštívilo **845 779** návštevníkov, ktorým boli poskytnuté knižnično-informačné služby. Je to **o 50 824 (- 5,67 %)** menej ako v roku 2009. Z toho počet návštevníkov podujatí bol **91 444**.

Návštevnosť jednotlivých typov knižníc:

	2007	2008	2009	2010	% rozdiel 09/10
Regionálne knižnice	494 411	538 093	535 728	496 851	-7,26
Mestské knižnice	162 136	193 350	194 690	195 070	+0,20
Ock s profesionálnymi z.	61 005	68 847	70 010	67 975	-2,91
Ock s neprofesionálnymi z.	97 732	103 323	96 175	85 883	-10,7
Všetky knižnice	815 284	903 613	896 603	845 779	-5,67

Z regionálnych knižníc stúpol počet návštevníkov v dvoch knižniciach: vo Svidníku (**28 401 o +3,74%**) a v Bardejove (**56 550 o +0,30%**).

V súčasnej dobe je veľmi dôležité sledovanie návštevníkov online služieb, ktoré sú jednou z hlavných príčin úbytku fyzických návštevníkov. Mnohí si riadia svoje knižničné kontá cez internet, prolongujú si výpožičky prostredníctvom online katalógu, ktorý je veľmi užitočný aj pri vytváraní rešerší. V minulosti za týmito službami museli prísť do knižnice, dnes im postačí využívať domáci počítač s internetom.

Návštevnosť online služieb knižníc: (návštevy webstránok a online katalógu)

	2007	2008	2009	2010	% rozdiel 09/10
Regionálne knižnice	83 284	91 072	235 516	308 705	+31,07
Mestské knižnice	2 856	10 255	2217	19 216	+766,75
Ock s profesionálnymi z.	0	150	0	10 453	-
Ock s neprofesionálnymi z.	100	0	0	1 164	-
Všetky knižnice	86 240	101 477	237 733	339 538	+42,82

V tejto tabuľke sú spojené údaje návštevnosti webstránok a online katalógov. Nie je to veľmi presné porovnanie, pretože sa v posledných rokoch formoval spôsob sledovania takýchto údajov, ale išlo nám hlavne o vykreslenie situácie v rámci návštevnosti online služieb knižníc. Ukazovateľ návštevnosti online služieb bol po prvýkrát vykazovaný v roku 2010. Spolu s ukazovateľom počtu vstupov do online katalógu knižníc, ktorý bol tiež v roku 2010 po prvýkrát uvádzaný, sme ho mohli približne porovnať s návštevnosťou webstránok knižníc, ktorá bola sledovaná v predchádzajúcich rokoch. Na základe týchto údajov môžeme pozorovať stúpajúci trend návštevnosti týchto služieb a s ňou úmerný pokles fyzických návštevníkov knižníc. V tomto roku stúpila návštevnosť o 42,82% a po minulé roky to nebolo inak (100% a viac).

V globále, návštevnosť knižníc neklesá, skôr naopak, no s novým smerovaním knižnično - informačných služieb je rozdelená medzi viaceré ukazovatele, ktoré v minulosti sledované neboli.

3. VÝPOŽIČKY

V roku 2010 sa vo verejných knižniciach prešovského kraja vypožičalo absenčne aj prezenčne celkom **2 449 652** knižničných dokumentov. Rovnako ako u používateľov, aj vo výpožičkách sa zaznamenáva pokles od roku 2002. V roku 2009 je to **o 259 864 menej** ako v roku 2008. Medziročný pokles je po minuloročnom optimistickom trende opäť vysoký. Vývoj realizovaných výpožičiek v Prešovskom kraji má naďalej klesajúcu tendenciu. Počet výpožičiek klesol vo všetkých druhoch knižníc takmer o 10%.

Výpožičky v jednotlivých typoch knižníc:

	2007	2008	2009	2010	%
Regionálne knižnice	1 834 792	1 747 877	1 586 906	1 519 167	-4,27
Mestské knižnice	494 492	504 065	447 849	460 536	+2,83
Ock s profesionálnymi z.	200 043	70 619	157 541	152 727	-3,06
Ock s neprofesionálnymi z.	277 097	286 510	257 356	220 204	-14,44
Všetky knižnice	2 806 424	2 709 516	2 449 652	2 352 634	-3,96

Najviac poklesli výpožičky v knižniciach s neprofesionálnym zamestnancom **(-14,44%)**, naopak, jedine mestských knižniciach výpožičky stúpili **(+2,83)**

Z regionálnych knižníc nepatrne stúpili výpožičky v Bardejove **(+0,02%)**. V ostatných regionálnych knižniciach počet výpožičiek klesol.

Výpožičky v regionálnych knižniciach PSK

	RK	2007	2008	2009	2010	%
1.	Prešov	467 551	471 773	487 454	469 548	-3,67
2.	Poprad	392 074	392 100	398 254	398 196	- 0,01
3.	Bardejov	330 162	330 208	200 075	200 125	+ 0,02
5.	Humenné	193 534	166 105	155 154	136 991	-11,71
4.	Stará Ľubovňa	168 149	170 395	145 391	133 746	-8,01
6.	Vranov n/ Topľou	129 603	117 246	117 241	99 116	-15,46
7.	Svidník	153 719	100 050	83 337	81 445	-2,27
SPOLU		1 834 792	1 747 877	1 586 906	1 519 167	- 4,27

Výpožičky podľa druhu literatúry:

	2007	2008	2009	2010	% rozdiel 2009/10
Odborná lit. pre dospelých	801 777	657 887	593 103	564 433	-4,83
Krásna lit. pre dospelých	794 565	767 665	710 199	732 432	+3,13
Odborná lit. pre deti	198 501	197 840	172 336	151 596	-12,03
Krásna lit. pre deti	686 203	648 399	597 066	520 760	-12,78
Výpožičky periodík	325 378	437 725	376 948	383 413	+1,71
Špeciálne dokumenty	81 344	55 927	34 600	26 148	-24,43
Prezenčné výpožičky	522 267	560 091	530 416	524 382	-1,14
SPOLU - výpožičky	2 806 424	2 709 516	2 449 652	2 352 624	-3,96

Podľa druhu literatúry sme v roku 2010 zaznamenali najväčší pokles vo výpožičkách špeciálnych dokumentov **(-24,43%)**, v krásnej literatúre pre deti **(-12,78%)** a v odbornej literatúre pre deti **(-12,03%)**. Počet výpožičiek stúpol u krásnej literatúry pre dospelých **(+3,13%)** a u periodík **(+1,71%)**

Počet výpožičiek v prepočte podľa typov knižníc:

	na 1 obyvateľa			na 1 používateľa		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	6,04	5,98	5,74	34,25	33,05	32,99
Mestské knižnice	3,89	3,53	3,53	34,15	28,70	31,67
Ock s profesionálnymi z.	2,47	2,32	2,17	25,07	24,42	23,85
Ock s neprofesionálnymi z.	1,00	1,04	0,92	13,42	13,43	12,40
Knižnice spolu	3,49	3,44	3,34	28,84	27,45	27,76

Počet výpožičiek v prepočte na 1 obyvateľa opäť klesol a to vo všetkých druhoch knižníc. Naopak, počet výpožičiek v prepočte na 1 používateľa mierne stúpol a to najmä kvôli mestským knižniciam, kde tento údaj ako u jediného druhu knižníc stúpol o **2,97** výpožičiek.

V porovnaní so štandardmi (Ock - 1 až 3, RK 5 - 10), základnú úroveň dosiahli a mierne prekonal iba obecné knižnice nachádzajúce sa v obciach s počtom obyvateľov do 3000.

Regionálne knižnice sa v počte výpožičiek na 1 obyvateľa nachádzajú väčšinou pod štandardom. Na základnej úrovni je Knižnica v Prešove **(5,16 - štandard 5)**, Poprad **(7,33 - štandard 6)** a Stará Ľubovňa **(8,15 - štandard 8)**

Počet výpožičiek na 1 obyvateľa sa v jednotlivých okresoch pohybuje v rozmedzí od najnižšieho: Sabinov **2,04** po **5,24** v okrese Svidník.

Z okresov najnižší počet výpožičiek na 1 používateľa dosahuje Vranov nad Topľou **17,48** a najvyšší Stropkov **50,12** a Medzilaborce **48,89**.

V regionálnych knižniciach sú najaktívnejší používatelia v Prešove **(45,07)**, v Poprade **(39,01)**, a v Starej Ľubovni **(37,24)** naopak najmenej aktívni boli v roku 2010 vo Vranove n/Topľou **(19,47)** a v Humennom **(18,77)**. Celkovo počet výpožičiek na obyvateľa poklesol, no na 1 používateľa naopak, stúpol.

3.1 MEDZIKNIŽNIČNÁ VÝPOŽIČNÁ SLUŽBA

Medziknižničná výpožičná služba

	MVS iným knižniciam				MVS z iných knižníc			
	2008	2009	2010	09/10 %	2008	2009	2010	09/10 %
Regionálne knižnice	887	1 261	1 046	-17,05	3 396	3 424	3 799	+10,95
Mestské knižnice	140	168	158	-5,95	2 124	2 410	2 035	-15,56
Ock s profesionálnymi z.	13	15	15	0	148	142	197	+38,73
Ock s neprofesionálnymi z.	0	0	0	0	81	18	15	-16,66
Knižnice spolu	1 040	1444	1 219	-15,58	5 749	5994	6 046	+0,86

Počet MVS z iným knižnicami v roku 2010 poklesol. V Prešovskom kraji bolo zaznamenaných **1219** MVS iným knižnicami, čo je menej o 15,58 % ako v roku 2009. MVS z iných knižníc stúpili na **6 046**. Rozdiel oproti roku 2009 je **+ 0,86%** MVS z iných knižníc.

IV. ĎALŠIE UKAZOVATELE

1. VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ AKTIVITY

Kultúrno-vzdelávacie podujatia sú už neodmysliteľnou súčasťou knižničnej práce. Knižnice organizujú tieto aktivity na podporu a propagáciu čítania, literatúry, ale aj spoločenských záujmov používateľov. Okrem tradičných besied a hodín informačnej výchovy sa v knižniciach čoraz viac hovorí o komunitných záujmových aktivitách, smerujúcich k zastrešovaniu záujmových skupín. Ide tu o napríklad o informačné vzdelávanie – kurzy pre seniorov, nezamestnaných, znevýhodnených a klubové stretnutia.

Ďalej knižnice organizujú veľké projekty zamerané na populárno - náučné vzdelávanie a verejné oslovenie verejnosti. Väčšia časť podujatí je zameraná na deti a mládež, kde sa im snažia ponúknuť alternatívu vzdelávania formou netradičných podujatí, ako sú tvorivé dielne, dramatizácie rozprávok a povestí a pod.

V roku 2010 uskutočnili verejné knižnice Prešovského kraja celkom 4 291, čo je o 78 podujatí viac ako v roku 2009, a zároveň ide o väčšie a náročnejšie, dlhotrvajúce projekty. Najviac podujatí bolo uskutočnených v knižniciach okresov Poprad (**903**), Prešov (**732**) a Bardejov (**501**).

Z regionálnych knižníc najvyšší počet vykazuje:

	RK	2007	2008	2009	2010
1.	Poprad	595	450	643	610
2.	Prešov	517	422	499	470
3.	Bardejov	391	394	412	403
5.	Stará Ľubovňa	262	178	202	376
4.	Humenné	304	256	258	309
6.	Vranov n/Topľou	310	272	252	196
7.	Svidník	204	156	136	172
SPOLU		2 583	2128	2402	2 536

V rámci regionálnych knižníc počet podujatí stúpol o 134 podujatí. Priemer vylepšila Ľubovnianska knižnica v Starej Ľubovni, kde počet podujatí stúpol na **376** a Podduklianska knižnica vo Svidníku s počtom podujatí **172**.

Tradične najviac podujatí sa uskutočnilo počas Týždňa slovenských knižníc. V mnohých knižniciach sú i naďalej uskutočňované periodické podujatia s niekoľkoročnou tradíciou a osvedčené komunitné akcie. Mnohé knižnice sa stávajú komunitnými centrami, spoločenskými a vzdelávacími inštitúciami s neutrálnou pôdou a okrem požičiavania kníh návštevníci využívajú aj stále nové a modernejšie knižnično - informačné služby a preto sledovanie návštevnosti takýchto podujatí je veľmi podstatná.

Návštevnosť podujatí v jednotlivých typoch knižníc.

	2007	2008	2009	2010	% rozdiel 09/10
Regionálne knižnice	67 243	58 675	63 300	55 812	- 11,83
Mestské knižnice	16 767	19 541	18 733	20 214	+7,90
Ock s profesionálnymi z.	13 535	8 476	8 640	8 297	-3,97
Ock s neprofesionálnymi z.	8 313	8 882	9 042	7 121	-21,24
Všetky knižnice	105 858	95 574	99 715	91 444	-8,29

Trend návštevnosti knižničných podujatí je mierne kolísavý. V tabuľke môžeme vidieť, ako sa vyvíjajú podujatia najmä v mestských a obecných knižniciach. Návštevnosť stúpila najmä v mestských knižniciach v ktorých naďalej takýto trend predpokladáme.

2. BIBLIOGRAFICKO - INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Ťažisko bibliografickej práce spočívalo na regionálnych knižniciach, ktoré vyexcerpovali 9 287 záznamov zo 109 regionálnych novín a časopisov. Knižnice vypracovali **703** rešerší (r. 2009 - 676) a **18** (r. 2009 - 19) bibliografií. Spolu s mestskými a obecnými knižnicami bolo vypracovaných 743 **635** (r. 2009 - 635) rešerší. Spolu bolo poskytnutých **75 604** (r. 2009 – 85 970) bibliografických a faktografických informácií z toho RK poskytli 46 692 inf. Záujem o tieto kvalitné bibliograficko – informačné služby hlavne v menších mestách je veľký. Všetky RK spracovávali a excerpovali záznamy z regionálnej tlače v systéme VIRTUA.

Knižnica P.O.Hviezdoslava koordinovala činnosť regionálnej bibliografie v Prešovskom kraji ako súčasť národnej bibliografie. Mgr. Ľubica Liptáková, ako členka sa zúčastňovala zasadnutí koordinačnej rady pre bibliografickú činnosť SR pri Slovenskej národnej knižnici v Martine.

3. METODICKÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ

Knižnica P.O.Hviezdoslava v súlade so zriaďovacou listinou plnila funkciu koordinačného a metodického centra pre RK Prešovského samosprávneho kraja a zabezpečovala úlohy vyplývajúce z celoslovenských, krajských a regionálnych potrieb. V súvislosti s tým, sa uskutočnili rozbor, porady riaditeľov a odborných pracovníkov a metodické návštevy regionálnych a ostatných knižníc v kraji.

K základným úlohám metodiky v roku 2010 patrila koordinácia základných činností v systéme Virtua a sledovanie plnenia záverov z porád a Rozborov činnosti knižníc za rok 2009. S tým účelom boli uskutočňované aj porady, metodické návštevy do knižníc a udržiavaná stála spolupráca s komunikácia s riaditeľmi, metodikmi, bibliografmi, katalogizátormi, ako aj vedúcimi služieb v RK v kraji formou metodických konzultácií osobne, telefonicky a e-mailom.

V rámci koordinácie knižničných činností sme sa venovali metodike a implementácii knižničných systémov Clavius a KIS MASK pre malé a stredné knižnice a poradenskej činnosti knižniciam, ktoré pracujú v systéme Libris. Zároveň sme pravidelne usporadúvali školenia a semináre týkajúce sa knižnično – informačného systému Virtua a seminár pre administrátorov webových stránok v CMS Joomla.

V rámci krajskej metodiky boli zabezpečované úlohy, odporúčania a usmernenia vyplývajúce z celoslovenských potrieb pre MK SR a SNK – Odbor pre knižničný systém pre nadriadeného zriaďovateľa VÚC – Odbor kultúry a úlohy pre odbornú činnosť knižníc.

Pokračovalo sa na portáli Internetového metodického centra pre obecné knižnice www.obecnakniznica.sk, ktoré slúžilo hlavne pre metodikov a knihovníkov Prešovského kraja, ale záujem je aj u metodikov a priamo pracovníkov obecných knižníc z iných regiónov Slovenska. Zároveň aktívne participujeme na projekte prezentačného celoslovenského portálu detskej literatúry www.murovacitaren.sk, ktorý technicky i obsahovo zabezpečujeme.

Za účelom získania nových informácií a skvalitnenia práce boli organizované pracovné porady a školenia, jednak pre riaditeľov za prítomnosti zriaďovateľa – Odboru kultúry PSK, ako aj pre odborných pracovníkov.

3. 1 ŠTATISTICKÁ, ROZBOROVÁ, ANALYTICKÁ A KONCEPČNÁ ČINNOSŤ

Štatistiku za rok 2010 sme spracovávali prostredníctvom online internetového formulára, ktorý bol vystavený na stránkach MK SR, aj klasickým zberom tlačенých výkazov MK KULT 01 a odoslaním do SNK v Martine

Knižnica P.O.Hviezdoslava v Prešove spracovala na základe štatistických podkladov Vyhodnotenie činnosti knižníc Prešovského kraja za všetky verejné knižnice PSK za rok 2010 pre rozbor o činnosti knižníc, vnútornú potrebu knižníc, SNK a PSK. Na základe požiadaviek PSK boli spracovávané podklady pre analýzy a správy týkajúce sa hlavne racionalizačných opatrení a dosiahnutých ukazovateľov činnosti RK..

Všetky aktivity metodických oddelení smerovali k upevneniu postavenia a rozvoja knižníc v PSK .

	r. 2006	r. 2007	r. 2008	r.2009	r. 2010
Metodické návštevy	437	367	287	199	171
Metodické konzultácie	-	560	973	1397	1447
Porady, semináre, školenia	127	89	81	87	139

Počet klasických metodických návštev zabezpečovaných RK vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov klesá. Knižnice hľadajú nové formy poskytovania tejto služby pre obecné knižnice a to najmä elektronické. Prevládajú konzultácie – telefonické i e-mailové, či online konzultácie prostredníctvom komunikačných programov.

3. 2 EDIČNÁ ČINNOSŤ

V roku 2010 bolo vydaných 54 titulov publikácií vydaných knižnicami Prešovského kraja **Oproti roku 2009 je to – 21.** Medzi titulmi sa nachádzali najmä bibliografie, ročenky, či odborné zborníky.

Edičná činnosť v RK

	r. 2006	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r.2010
Edičná činnosť	33	47	35	75	54

4. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Informačných technológií v knižniciach PSK predstavujú základ v poskytovaných službách. V mnohých malých knižniciach stále pribúdajú nové technické možnosti, najmä internet pre verejnosť a vďaka príspevkom z grantového systému MK SR aj nové počítače s knižnično – informačným systémom KIS MaSK. Niektoré hlavne mestské knižnice si zakúpili systém Clavius

Počet osobných PC vzrástol oproti minulému roku z 498 na **533** (+ 35 PC) z toho s pripojením na interne prístupných pre verejnosť je **272** (+14 PC oproti roku 2009)

Počet knižníc s internetom pre verejnosť

Okres	Počet knižníc spolu	v tom - internet pre verejnosť					Počet kn. s internetom pre verejnosť
		RKK	RK	MK	Prof.	Neprof.	
1. Bardejov	78	0	1	0	3	5	9
2. Humenné	52	0	1	0	1	1	3
3. Kežmarok	34	0	0	3	1	3	7
4. Levoča	17	0	0	2	0	1	3
5. Medzilaborce	20	0	0	0	0	1	1
6. Poprad	29	0	1	2	3	6	12
7. Prešov	85	1	0	1	4	2	8
8. Sabinov	40	0	0	2	2	4	8
9. Snina	25	0	0	1	1	1	3
10. Stará Ľubovňa	40	0	1	1	0	4	6
11. Stropkov	27	0	0	1	0	1	2
12. Svidník	47	0	1	1	1	0	3
13. Vranov n/Topľou	50	0	1	0	1	4	6
Spolu - Prešovský kraj	544	1	6	14	17	33	71

Počet knižníc s internetom pre verejnosť v PSK stúpol z 65 na 71 (+6 knižníc) V súčasnosti ešte prebieha projekt MK SR Verejný internet cez SNK v Martine a v budúcnosti očakávame nárast IT vzhľadom na rozšírenie tohto projektu a rýchlo vyvíjajúcu sa informačnú spoločnosť.

5. PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE KNIŽNÍC

5.1 ZAMESTNANCI

Počet zamestnancov knižníc sa v roku 2010 opäť klesol z **214,76** zamestnancov (prepočítaný stav) na 201,030 čo je o 13, 73 zamestnancov menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

	2006	2007	2008	2009	2010
RK	151	150	149,75	145,90	141,83
Mestské knižnice	28,97	28,65	30,15	29,65	28,71
Profesionálne knižnice	20,32	19,93	17,57	21,02	20,61
Neprofesionálne knižnice	28,90	21,82	23,91	18,19	9,88
Spolu	229,19	221,37	221,38	214,76	201,30

Z celkového počtu zamestnancov knižníc je **186, 16** žien, **171** pracovníkov vykonávajúcich odborné knihovnícke činnosti, z toho **24** s VŠ s knihovníckym vzdelaním. V regionálnych knižniciach sa vzdelanostná úroveň pracovníkov zvyšuje aj vďaka možnosti štúdia na Katedre informačných štúdií Prešovskej univerzity. Alarmujúci je však neustály klesajúci trend zamestnancov, najmä v regionálnych knižniciach a to aj napriek tomu, že činnosť regionálnych knižníc sa neustále skvalitňuje a rozširuje.

5.2 MZDY

Na mzdy pracovníkov bolo vynaložených **1 264 118,31€** oproti (1 364 767,93€) v roku 2009. Je to pokles o 100 649,62€ (-7,37%) V regionálnych knižniciach to bolo **925 774,56€** oproti (988 793,50 €) v minulom roku. Rozdiel u RK je pokles - 63 018,94 € čo je 6,37%

Priemerná mzda v jednotlivých druhoch knižníc v prepočte na 1 mesiac

	r. 2006	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010
Regionálne knižnice	461	486	507	564	544
Mestské knižnice	450	469	588	566	542
Profesionálne knižnice	346	453	475	450	482
Spolu všetky knižnice	-	-	-	529	524

Oproti roku 2009 klesla priemerná mesačná mzda v RK z **564 € na 544 €**. V mestských knižniciach priemerná mzda už druhý rok za sebou poklesla z **566 € na 542 €**. Napriek tomu je priemerná mzda v MsK iba o **2 €** nižšia, ako v RK, aj keď zamestnanci regionálnych knižníc vykonávajú vysoko odbornú prácu, ako je: vytváranie bibliografických a regionálnych databáz, metodická koordinácia verejných knižníc, odborná katalogizácia, prísne dodržiavajúca medzinárodné štandardy, príprava odborných seminárov, školení konferencií, odborná edičná činnosť, organizovanie vysoko kvalitných podujatí pre dospelých i deti a pod.

Vývoj priemernej mzdy pracovníkov v RK

RK	2006	2007	2008	2009	2010	% rozdiel
Bardejov	484	517	538	593	566	-4,5
Humenné	485	501	504	573	528	-7,8
Poprad	452	466	493	551	556	+0,9
Prešov	448	479	523	581	536	-7,7
Stará Ľubovňa	463	488	470	520	553	+6,3
Svidník	474	596	533	582	554	-4,8
Vranov n/T	434	470	490	540	518	-4,1

Priemerné mzdy pracovníkov RK v roku 2010 poklesli celkovo o **-3,6%**. S priemernou mzdou na Slovensku nemá význam mzdy porovnávať, ale v rámci verejných knižníc, kde je priemerná mzda v RK 586 € sú mzdy v regionálnych knižníc v PSK o **-7,2%** nižšie.

6. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE KNIŽNÍC

6.1 PREVÁDZKOVÉ DOTÁCIE

Prevádzkové dotácie a transfery na činnosť knižníc sa v roku 2010 z 2 277 758,02 € na **2 075 866,15 €**. Oproti predchádzajúcemu roku je to pokles 208 981,87 € (- 8,86%).

Prevádzkové dotácie v knižniciach PSK

	2008	2009	2010	% rozdiel 2009/10
z rozpočtu VUC	1 515 940 €	1 643 331 €	1 490 976	- 9,27
z rozpočtu obce	591 448 €	586 593,36 €	490 361,50	-16,40
od iných subjektov	0 €	47 833,66 €	94 528,65	+97

Regionálne knižnice dostali z rozpočtu zriaďovateľa na prevádzku **1 480 007€** oproti 1 631 903 € v roku 2009.

6.2 NÁKUP KNIŽNIČNÉHO FONDU

Na nákup knižného fondu knižnice vyčlenili spolu **185 933,42€**, čo je o 17 645,71€ menej ako minulého roku. Z rozpočtu na činnosť knižnice dokážu vyčleniť na nákup fondov len veľmi málo, preto dobrou pomocou je grantový systém MK SR, kde je zriadený podprogram na akvizíciu KF knižníc. Knižnice nakúpili **23 743 kn.** j, z čoho vyplýva, že cena jednej knihy opäť vzrástla z minuloročného priemeru **7,77 € na 7,83 €**. Netreba pripomínať že cena kníh už niekoľko rokov neustále stúpa a to a napriek nižšej DPH

Finančné prostriedky na nákup KF podľa typov knižníc:

V €	2006	2007	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	159 361,71 €	80 460,03 €	90 506,41 €	102 353,07 €	90 751,34€
Mestské knižnice	35 642,30 €	34 489,28 €	41 186,78 €	43 335,43 €	44 897,42€
Ock s profesionálnymi z.	19 962,82 €	28 284,01 €	23 438,86 €	20 774,04 €	17 663,29€
Ock s neprofesionálnymi z.	44 988,68 €	68 899,46 €	45 973,64 €	37 116,59 €	32 620,37
Všetky knižnice	259 955,52 €	212 398,33 €	201 105,03 €	203 579,13 €	185 933,42 €

Nákup knižničných dokumentov v € podľa typov knižníc v prepočtoch na jedného obyvateľa a používateľa:

	€ na obyvateľa				€ na používateľa			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Regionálne knižnice	0,22	0,31	0,39	0,34	1,06	1,77	2,13	1,97
Mestské knižnice	0,27	0,32	0,34	0,34	2,16	2,79	2,78	3,09
Ock s profesionálnymi z.	1,59	0,34	0,31	0,25	3,51	3,43	3,22	2,76
Ock s neprofesionálnymi z.	0,21	0,16	0,15	0,14	3,30	2,15	1,94	1,84

Čo sa týka porovnávania jednotlivých okresov v kraji, najviac **€ na 1 obyvateľa** bolo vynaložené v okresoch Svidník (**0,44**) a Stará Ľubovňa (**0,37**), najmenej v okresoch Medzilaborce (**0,02**) a Humenné (**0,13**). V rámci celého kraja bolo v roku 2010 vynaložené na nákup kníh v priemere **0,23 €** na 1 obyvateľa čo je lo **0,03 €** menej, ako v roku 2009 (0,26 €)

Finančné prostriedky na nákup KF v RK:

	RK	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Bardejov	17 061,67 €	7 468,63 €	6 340,04 €	9 633 €	8 209€
2.	Humenné	18 688,18 €	10 854,41 €	9 648,28 €	9 440,45 €	5 790,16€
3.	Poprad	32 961,56 €	13 144,79 €	19 440,25 €	21 578,27 €	16 237,72€
4.	Prešov	39 084,84 €	23 335,32 €	22 629,92 €	23 223,75 €	23 933,39€
5.	Stará Ľubovňa	11 949,81 €	7 060,98 €	10 545,38 €	11 230,60 €	9 102,07€
6.	Svidník	11 533,66 €	4 116,05 €	4 889,33 €	8 773 €	7 971€
7.	Vranov n/Topľou	28 081,99 €	14 745,40 €	17 012,55 €	18 474 €	19 508€
	SPOLU	159 361,71 €	80 725,59 €	90 505,74 €	102 353,07 €	90 751,34€

Najviac finančných prostriedkov na nákup kníh pre svojich používateľov vyčlenili RK Prešov, RK Vranov nad Topľou a RK Poprad

V RK v porovnaní s rokom 2009 finančné prostriedky na nákup KF podstatne klesli. Celkovo o -11 601,73 €

Poradie RK - nákup v Sk na obyvateľa a používateľa:

		€ na 1 obyvateľa	
		2009	2010
1.	Vranov n/ Topľou	0,80	0,84
2.	Svidník	0,73	0,67
3.	Stará Ľubovňa	0,69	0,55
4.	Poprad	0,40	0,30
5.	Prešov	0,25	0,26
6.	Bardejov	0,29	0,25
7.	Humenné	0,27	0,17
	Spolu RK	0,39	0,34

		€ na 1 používateľa	
		2009	2010
1.	Vranov n/ Topľou	3,36	3,83
2.	Stará Ľubovňa	2,95	2,53
3.	Svidník	2,38	2,51
4.	Prešov	2,01	2,30
5.	Poprad	2,11	1,59
6.	Bardejov	1,57	1,31
7.	Humenné	1,33	0,79
	Spolu RK	2,13	1,97

Na jedného obyvateľa vynaložili knižnice v PSK **0,26 €** oproti **0,39 €** v roku 2009 a na 1 používateľa v priemere **2,19 €** oproti **2,13 €** v roku 2009. V RK je celkový pokles financií na nákup v priemere z **0,39 €** na **0,34 €** na 1 obyvateľa a z **2,13 €** poklesol na **1,97 €** na 1 používateľa. Najviac € na jedného obyvateľa vynaložila Hornozemplínska knižnica Vranov nad Topľou (**0,84 €**) a Podduklianska knižnica vo Svidníku (**0,67 €**), najmenej RK v Humennom (**0,345 €**).

V nákupe na používateľa najviac € vynaložila taktiež RK Vranov nad Topľou (**3,83 €**) a RK Stará Ľubovňa (**2,53 €**) a najmenej Humenné (0,79 € na používateľa).

6.3 KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY

Kapitálové výdavky pre knižnice v PSK boli od zriaďovateľov pridelené v sume **4 286,76 €**, čo je oproti **723 889,16 €**, v roku 2009, úplný prepad. Z toho najviac bolo pridelených na výstavbu a rekonštrukciu - 2 526 € a ostatné kapitály predstavovali **1 627,98 €**.

Kapitálové výdavky v RK:

	RK	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Bardejov	13 277,57 €	0	11 617,87 €	0	0
2.	Humenné	0	0	492 199,43 €	537 221,31 €	0
3.	Poprad	52 711,94 €	12 514,11 €	51 512,45 €	63 872,79 €	0
4.	Prešov	46 338,71 €	5 012,28 €	0	113 598 €	0
5.	Stará Ľubovňa	0	1 476,47 €	0	0	0
6.	Svidník	46 338,71 €	0	5 443,80 €	0	0
7.	Vranov n/Topľou	0	7 866,96 €	5 642,97	0	0
	SPOLU	113 486,26 €	26 869,81 €	566 416,52 €	714 802,10 €	0

Kapitálové výdavky v RK boli v roku 2010 úplne zastavené. Príčinou vzniknutej finančnej situácie bola v roku tzv. svetová hospodárska kríza 2009, ktorá sa v r. 2010 ešte prehĺbila.

6.4 VÝNOSY Z HLAVNEJ ČINNOSTI

Výnosy z hlavnej činnosti – príjmy spolu vo verejných knižniciach Prešovského kraja sa v roku 2010 paradoxne zvýšili z **2 003 889,45 €** na **2 500 042,24 €** (+ 496 152,79 €)

Z toho:

- tržby sa zvýšili z **229 440,31 €** na 261 775,58 €
 - z nich poplatky za knižničné činnosti stúpili zo **140 106,36** na **148 810,65€** čo je o **8 704,29 € viac**, než v roku 2009
 - z iných zdrojov, darov a grantov získali knižnice PSK **162 400,61 €**
 - z toho zo štátneho rozpočtu **89 945,05 €**

Najviac financií zo štátneho rozpočtu získali v roku 2010 regionálne knižnice (**61 291,63 €**), ktoré boli aj v tomto roku podporené grantovým systémom MKSR

V regionálnych knižniciach výnosy z hlavnej činnosti naopak klesli z **2 003 889 €** na **1 838 246,85€** čo je o **165 642,15 €** menej (-8,26%), ako v roku 2009.

Z toho:

- tržby predstavovali **229 993,80€** (oproti roku 2009 (**193 852,36 €**) po niekoľkých rokoch je to konečne nárast o **36 141,44€**.
 - z toho poplatky za knižničné činnosti **118 901,77 €**. V porovnaní s rokom 2009 (**109 710,04 €**) je to viac o **9 191,73€**
 - z grantov, darov a sponzorsky RK knižnice získali **128 246,05€**. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to o **43 249 ,04€** menej.
 - z toho zo štátneho rozpočtu **61 291,63€** (-15 979,78€)

V. ZÁVER

V roku 2010 v PSK opäť poklesol počet obecných knižníc. Tento údaj však nevnímame negatívne. Zrušené knižnice existovali viac – menej formálne, dlhodobo stagnovali. Je dôležitejšie dávať prednosť kvalite poskytovaných knižnično-informačných služieb, pred počtom knižníc v kraji.

Záujem o knižničné služby napriek všetkému vzrastá, o čo sa najviac pričínal, najmä verejný internet a pomaličky sa zobúdzajúci knižničný marketing. Nastupuje, hoci veľmi pomaly, trend záujmu o výpožičky špeciálnych dokumentov, periodík a poskytovanie rýchlych, ale verifikovaných informácií, kde knižnice majú nezastupiteľnú úlohu. Používatelia majú čoraz väčší záujem o online služby, digitálne a digitalizované dokumenty. Novinkou je zapájanie knižníc do sociálnych sietí – najmä facebooku, čo považujeme za veľmi účinný marketingový manéver.

Vo viacerých malých a stredných knižniciach kde bol aplikovaný knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice, KIS MASK už začali v rámci tohto systému poskytovať aj svoje služby a dokončili retrospracovanie KF.

I. ÚVOD	1
II. HLAVNÉ ÚLOHY	1
1. Knižničná sieť	1
2. Ťažiskové úlohy	2
III. HLAVNÉ UKAZOVATELE KNIŽNIČNÝCH ČINNOSTÍ	3
1. Knižničné fondy vo Fungujúcich knižniciach	3
1.1 Prírastky	4
1.2 Obrat Fondov podľa typov knižníc	4
1.3 Periodiká	6
2. Používatelia	6
2.1 Detskí používatelia do 15 rokov	8
2.2 Návštevnosť	8
3. Výpožičky	9
3.1 Medziknižničná výpožičná služba	10
IV. ĎALŠIE UKAZOVATELE	11
1. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské aktivity	11
2. Bibliograficko - informačná činnosť	12
3. Metodická a poradenská činnosť	12
3.1 Štatistická, rozborová, analytická a koncepcná činnosť	12
3.2 Edičná činnosť	13
4. Informačné technológie	13
5. Personálne zabezpečenie knižníc	14
5.1 Zamestnanci	14
5.2 Mzdy	14
6. Finančné zabezpečenie knižníc	15
6.1 Prevádzkové dotácie	15
6.2 Nákup knižničného fondu	15
6.3 Kapitálové výdavky	16
6.4 Výnosy z hlavnej činnosti	16
V. ZÁVER	17